

SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNUN PRİM VE DİĞER ALACAKLARINDA ZAMANAŞIMI UYGULAMASI

● Bekir HANÇER*

I.-Giriş

Genel olarak zamanaşımı, Kanunun belirlediği süreler içerisinde hakkın kullanılmaması nedeniyle dava ve icra kabiliyetini, karşı tarafın def'i ile kaybettiren ve haklar üzerinde etki yapan kanuni sukut sebebi ya da bir alacak hakkının belirli bir süre kullanılmaması yüzünden dava edebilme niteliğinden yoksun kalabilmesi şeklinde tanımlanabilir (Bulut, 2009, 157).

Vergi, resim, harç ve bunların zamları ile cezaları 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil edilen alacakların büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Vergi, resim ve harcın tarh ve tahakkuku ile ilgili düzenlemeler Vergi Usul Kanunu'nda yapılmış, tahsil ve bununla ilgili süreçler ise Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile belirlenmiştir. Vergi Kanunları dışında Gümrük Kanunu'na göre alınan vergiler, Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre alınan prim ve diğer alacaklarda da Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinden hareket edilmektedir (Konca, [t.y.]).

Sosyal Güvenlik Kurumunun kira gelirleri, bağışlar ve devlet katkısı şeklindeki gelirlerinin haricinde alacaklarının nelerden oluştuğu 5502 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde; sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri, idarî para cezaları, gecikme cezaları, gecikme zamları ve katılım

* SGK İhtilafı Prim İşleri ve İcra Daire Başkan Vekili

payları ve bu gelirlerin değerlendirilmesi olarak sayılmıştır.Söz konusu maddedeki gelirlerden hangilerinin tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanacağı 5502 sayılı Kanunun 37 inci maddesinde şu şekilde belirtilmiştir: **“Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları** Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır.”

Bu çalışmamızın konusunu da, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri ile prime ilişkin gecikme cezası ve gecikme zamlarının tahsilindeki zamanaşımı hususları oluşturacaktır.

II.-Primlerin Ödenme Süresi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda primlerin ödenmesine dair sürelerin, Kurumca belirlenen sürede ödeneceği 88 inci madde de belirtilerek prim ödeme süresinin değiştirilebileceği ve sigortalılık niteliğine göre veya kamu/özel ayırımı esas alınarak farklı uygulanabileceğine ilişkin düzenleme, idarenin takdir yetkisine bırakılmıştır.Söz konusu takdir yetkisi Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 15 inci maddesine göre 5510 sayılı Kanunda belirtilen sigorta primleri Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süre içinde Kuruma ödeneceği, ancak kendi nam ve hesabına çalışanlar (Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının b bendine tabi olanlar) ile genel sağlık sigortalılarından Kanunun 60 ncı maddesinin (d) ve (g) bendine tabi mütakabiliyet esasına tabi oturma izni almış yabancılar ile genel sağlık sigortasının hiçbir bendine tabi olmayanlar, her aya ait primlerini takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler şeklinde yer almıştır.Bahse konu ile ilgili olarak Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna

Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ in 2.4.2-alt numaralı primlerin ödenme süresine ilişkin bölümünde, hizmet akdine istinaden sigortalı çalıştıran işverenler (özel ve kamu ayrımı olmaksızın) prim belgesinin ait olduğu ayı/dönemi talip eden ayın sonuna kadar Kuruma ödeyecekleri şeklinde belirtilmiştir.

III.-Primlerin Tahakkuk ve Tahsili

5510 sayılı Kanunda ve devredilen Kurumların prim ve keseneğe ilişkin düzenlemesinde tahakkuk işleminden bahsedilmemiştir. Ancak sigortalı çalıştırılan işyerleri için verilen aylık prim ve hizmet belgesindeki bilgilere göre tahakkuk işlemi gerçekleşmektedir.Kendi nam ve hesabına çalışanlar ile isteğe bağlı sigortalılar için ise aylık ödemek istedikleri prim beyanı da tahakkuka esas bilgileri içermiş olmaktadır.

Ancak Sosyal Güvenlik Kurumu'nun, 5510 sayılı Kanununun 100 üncü maddesine istinaden diğer kamu kurum ve kuruluşlarından alınan resmi bilgiye dayanan verileri yada gerek Kurumun gerekse kamu kurumlarının denetim elemanlarının yaptığı incelemeler sonucu ortaya çıkan prim matrahına esas bilgilerin işverenlere tebliği ile tahakkuk işlemi gerçekleşmektedir.Kayıt dışını önleme yönelik bu verilerin itiraz veya dava yoluyla neticelenmesi aşamasında tahakkuka dayanak teşkil eden prim matrahı da tahsilata dönüşmektedir.Yine hizmet tespit davası yoluyla sigortalıların geriye yönelik çalışmalarını ispat edici yargı kararları uyarınca da aylık prim ve hizmet belgesine esas ücret ve sigortalı gün sayıları da tahakkuk işlemi sayılmaktadır.

5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesine göre Kurum, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanununun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddelerinin uygulayacağı ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanacağı belirtilmiştir.

Yine 5510 sayılı Kanunun aynı maddesinde; Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmuşlardır.

IV.-5510 Sayılı Kanun Öncesi Devredilen Kurumlarda Zamanaşımı Uygulaması

A.-Kendi Nam ve Hesabına Çalışanlar (1479 sayılı Kanun) Açısından;

1479 sayılı Kanun kapsamındaki prim alacakları ile ilgili zamanaşımı süresi, Kanunun 70 inci maddesinde; tazminat ve rücu davaları on yıllık, prim alacakları davaları ise beş yıllık zamanaşımına tabidir. Ancak aynı maddeye göre zamanaşımı nedeniyle primi ödenmeyen sürelerin, sigortalılık süresinden sayılmayacağı ve bu süreler için her hangi bir sigorta yardımı yapılmayacağı vurgulanmıştır (Ordu, 2009, 154).

B.-Kamu Görevlilerin Emekli Kesenekleri (5434 sayılı Kanun) Açısından;

Kamu görevlilerinin emekli keseneklerini oluşturan TC Emekli Sandığı gelirleri 5434 sayılı Kanunun 17 inci maddesine göre 6183 sayılı Kanun hükümlerince Maliye Bakanlığı'nın mahalli teşkilatınca tahsili yapılmaktadır. Bu nedenle 5510 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesi uyarınca 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1/10/2008 tarihten önceki dönemlere ait 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri 5434 sayılı Kanunun 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili hükümlerine göre

Kurumca sonuçlandırılır. Ancak bunlardan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1/10/2008 tarihten önce Maliye Bakanlığının ilgili birimleri tarafından takip ve tahsil işlemleri başlatılmış olanların işlemleri bunlar tarafından sonuçlandırılacaktır. Dolayısı ile 1/10/2008 öncesine ait 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan alacakların takibinde 6183 sayılı Kanunun 102 inci maddesi uyarınca beş yıllık zamanaşımı uygulanacaktır.

C.-Hizmet Akdine İstinaden Sigortalı Çalıştıranlar (506 sayılı Kanun) Açısından;

Hizmet akdine istinaden sigortalı çalıştıranlarla ilgili mevzuatı düzenleyen mülga 506 sayılı Kanunun 80 inci maddesine göre primlerin takip ve tahsilinde **8/12/1993 tarihine kadar** uygulanan 6183 sayılı Kanunun zamanaşımına ilişkin 102 inci maddesi uygulanmayıp genel hükümler doğrultusunda Borçlar Kanununun 125 inci maddesindeki düzenlemeye istinaden **10 yıllık zaman aşımı uygulanmıştır**. 3917 sayılı Kanun ile 506 sayılı Kanunun 80 inci maddesi; “Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanacağı, söz konusu Kanunun uygulamasında Kurumun Maliye Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanacağı” şeklinde değiştirildiğinden 6183 sayılı Kanunun 102 inci maddesine göre düzenlenen zamanaşımına tabi tutulmuştur. Buna göre **8/12/1993 tarihinden itibaren** 6183 sayılı Kanunun 102 inci maddesindeki amme alacaklarının tabi olduğu zamanaşımı süresi; “**Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren beş yıl içinde tahsil edilmezse zaman aşımına uğrar...**” şeklinde düzenlenmiştir (Erkan ve Tezel, 2004).

Böylece beş yıllık zamanaşımı uygulaması, 6/7/2004 tarihinde yürürlüğe giren 5198 sayılı Kanun ile 506 sayılı Kanunun 80 inci maddesine 6183 sayılı Kanunun 102 inci maddesinin uygulanmayacağına ilişkin değişiklik düzenlemesi yapılıncaya kadar devam etmiştir. **Böylece 8/12/1993 ila 6/7/2004 ta-**

rihleri arasındaki Kurum alacaklarında zamanaşımı beş yıllık, 6/7/2004 ile 1/10/2008 tarihleri arasında ise 10 yıl olarak zamanaşımı uygulanması söz konusu olacaktır. Buna göre zamanaşımının başlangıcı da, Borçlar Kanununun 128 inci maddesinde;“Müruru zaman(zamanaşımı), alacağın muaccel (istenilebilir) olduğu zamanda başlar, alacağın muacceliyeti bir ihbar vukuuna tabi ise müruru zaman bu haberin verileceği günden itibaren cereyan eder.” Belirtilen şekliyle uygulanabilecektir.

Konuyla alakalı olarak Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 23/12/1997 tarih ve 8336/9155 sayılı Kararı; **“Kurum alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin tümünün uygulanacağını düzenleyen SSK mad. 80 değişikliği, 3917 sayılı Kanunun 8. maddesine göre 8/12/1993 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, bu tarihten önceki alacaklara Borçlar Kanunu 125. maddedeki on yıllık zamanaşımının, 8/12/1993 tarihinden sonrakilere ise 6183 sayılı Kanun’un 102. maddesindeki beş yıllık zamanaşımının uygulanacağı...”** şeklindedir.

Örnek : 2008/Ağustos ayının primi, 2008/Eylül ayının sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir.Bu sürede ödenmemiş olan prim, 1/10/2008 tarihi itibariyle muaccel (istenilebilir) hale gelmiş olmaktadır.Zamanaşımı on yıl uygulanacağından dolayı 1/10/2018 tarihi itibariyle son bulmaktadır.

V.-5510 Sayılı Kanuna Göre Zamanaşımı Uygulaması

5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasınca; Kurumun prim ve diğer alacakları ödeme süresinin dolduğu tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak on yıllık zamanaşımına tâbidir.

Yine söz konusu maddenin aynı fıkrasına göre **Kurumun prim ve diğer alacakları;**

- Mahkeme kararı sonucunda doğmuş ise mahkeme kararının kesinleşme tarihinden,

- Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden doğmuş ise rapor tarihinden,

- Kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden doğmuş ise bu soruşturma, denetim ve inceleme sonuçlarının Kuruma intikal ettiği tarihten,

- Bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden doğmuş ise bilgi ve belgenin Kuruma intikal ettiği tarihten,

itibaren zamanaşımı on yıl olarak uygulanır. **Bu alacaklar için 5510 sayılı Kanunun 89 uncu madde gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı, 88 inci maddede belirtilen ödeme süresinin son gününü takip eden günden itibaren uygulanır.**

Ayrıca 5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddenin son fıkrası uyarınca 6183 sayılı Kanunun 102 inci maddesinde olduğu gibi, zamanaşımından sonra yapılan ödemeler de kabul edilmektedir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine tâbi sigortalıların zamanaşımı nedeniyle prim ödenmeyen süreleri, sigortalılık süresinden sayılmazken ve bu süreye ilişkin sigortalılık hak ve yükümlülükleri düşmektedir. Zamanaşımı nedeniyle borcun ödenmemesine ilişkin olarak borçlunun mahkeme kararıyla def'i de bulunulması ile gerçekleşmektedir. Zamanaşımı sonrasında ise borcun takibi yoluna gidilmesinde yasal dayanak bulunmamaktadır.

5510 sayılı Kanun ile prim ve diğer alacaklara ilişkin düzenleme zamanaşımının süresi yönünden Borçlar Kanundaki on yıllık zamanaşımı uygulaması devam ettirilmiş iken zamanaşımının başlangıcı ise genel olarak 6183 sayılı Kanunun 102 inci maddesindeki düzenlemeye paralel şekilde yapıldığı dikkati çekmektedir. Primlerin tahakkuk işlemi denetim raporlarından, mahkeme kararından veya bankalar, kamu kurum ve kuruluşlarından alınan bilgiye istinaden doğmuş olması durumunda zamanaşımı uygulaması, kendine özgü bir düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

Örnek 1:İşverence 2009/1. ay için verilen aylık prim ve hizmet belgesinden dolayı 2009/Ocak ayının primi, 2009/Şubat ayının sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir. Ödenmemesi durumunda 1/3/2009 tarihi itibarıyla

muaccel hale gelmektedir. Ancak zamanaşımının başlangıcı 1/1/2010 tarihinden başlayıp 1/1/2020 tarihi itibariyle son bulmaktadır.

Örnek 2: 2008/12 ila 2009/5 aylar arası işyerinde çalıştığı halde sigortalı yapılmadığı iddiasıyla açılan hizmet tespit davası sonucu işyerinde çalıştığı ve temyiz edilen bir davada, Yargıtay'ın 1/7/2010 tarihinde de davanın onanması halinde söz konusu dönemin prim ve diğer alacaklara ilişkin zamanaşımı, 1/7/2010 başlayıp 1/7/2020 tarihinde sona erecektir. Ancak primlerin gecikme zammı ve cezaları ise primin ödenme süresinin son gününü takip eden günden itibaren başlatılarak uygulanacaktır.

Örnek 3: Milli Eğitim Bakanlığı müfettişlerince özel dershanede yaptıkları inceleme sonucu işyerinde çalışan öğretmenlerden beş tanesinin sözleşmedeki işe başlama tarihi olan 1/10/2008 tarihinden 3 ay sonra Kuruma geç bildirildiğini tespit ettiğini düşünelim. Yapılan tespitlerle ilgili düzenlenen raporun, 20/6/2009 tarihinde Kurumun ilgili ünitesine intikal tarihinden itibaren zamanaşımı uygulanmaya başlayacak ve 20/6/2019 tarihinde sona erecektir. Bildirim yapılmayan döneme ilişkin primlerin gecikme zammı ve cezaları ise primin ödenme süresinin son gününü takip eden günden itibaren başlatılarak uygulanacaktır.

Örnek 4: Kimlik Bildirim Kanunu gereği işyerlerinde çalışanların kolluk kuvvetlerine bildirimine istinaden SGK tarafından turizm bölgesinde faaliyette bulunan otel ve pansiyon işyerlerinde çalışanların bilgilerini istediğini ve 2009 yılı 5 ve 6. aylarında (A) otelindeki toplam 140 çalışandan 30'nun 2 ay süreyle çalıştığı halde SGK'ya bildirilmediğini ve söz konusu bilginin Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili ünitesinin kayıtlarına 15/7/2010 tarihinde girdiğini düşünürsek, söz konusu aylara ait primlerin zamanaşımı 15/7/2010 tarihinde başlayacak ve 15/7/2020 tarihinde sona erecektir.

Örnek 5: Sosyal Güvenlik Kurumu denetim elemanınca ihale konusu bir işten dolayı asgari işçilik incelemesi yapılan bir işyeri için, 2007/3,4 ve 5. aylar ile 2008/11. aya ek prim tahakkuku yapıldığını ve inceleme raporunun da 23/2/2009 tarihinde tanzim edildiğini düşünürsek, Kurum alacağının

hangi aylara ait olduğu göz önüne alınarak zamanaşımı hesaplaması yapılması icap etmektedir.Buna göre;1/10/2008 öncesi için Borçlar Kanununun 125 inci maddesi uyarınca; 2007/3.ayın primi 2007/Nisan ayı sonuna kadar ödenmesi gerektiğinden 1/5/2007 tarihinde muaccel hale geldiğinden zamanaşımı 1/5/2007 tarihinden başlayıp 1/5/2017 tarihinde sona erecektir.2007/4 ve 5. ayların primi de aynı şekilde hesaplanacaktır.Diğer taraftan 2008/11.ay için resen tahakkuk ettirilen primin zamanaşımı ise rapor tarihinden (23/2/2009) başlayıp 23/2/2019 tarihinde sona erecektir.

VI.-Tahsil Zamanaşımı Kesen Haller

6183 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinde tahsil zamanaşımı kesen hallerden birinin gerçekleşmesi halinde zamanaşımı kesilmektedir.Kesilmenin sona ermesiyle de tekrar yeniden başlamaktadır.Söz konusu madde de zamanaşımını kesen haller sıralı olarak aşağıdaki gibi sayılmıştır;

- 1.-Ödeme,
- 2.-Haciz tatbiki,
- 3.- Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan her çeşit tahsilat,
- 4.- Ödeme emri tebliği,
- 5.-Mal bildirimini, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi,
- 6.- Yukardaki 5 sırada gösterilen muamelelerden her hangi birinin kefi- le veya yabancı şahıs ve kurumlar mümessillerine tatbiki veya bunlar tarafın- dan yapılması,
- 7.- İhtilafli amme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi,
- 8.- Amme alacağının teminata bağlanması,
- 9.- kaza mercilerince icranın tehirine karar verilmesi,
- 10.- İki amme idaresi arasında mevcut bir borç için alacaklı amme ida- resi tarafından borçlu amme idaresine borcun ödenmesi için yazı ile müraca- at edilmesi,
- 11.- Amme alacağının özel kanunlara göre ödenmek üzere müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması.

Kesilmenin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren zamanaşımı yeniden işlemeye başlar. Zamanaşımının bir bozma kararıyla kesilmesi halinde zamanaşımı başlangıcı yeni vade gününün rasladığı; amme alacağıının teminata bağlanması veya icranın kaza mercilerince durdurulması hallerinde zamanaşımı başlangıcı teminatın kalktığı ve durma süresinin sona erdiği tarihin rasladığı; takvim yılını takip eden takvim yılının ilk günüdür.

Örnek; 2009/Nisan ayına ait prim süresinde ödenmediğinden 1/5/2009 tarihi itibariye muaccel hale gelmiş olup zamanaşımı 1/1/2010 tarihinden başlayarak on yılın dolduğu 1/1/2020 tarihine kadar sürecektir. Borçluya 28/5/2017 tarihinde tebliğ edilen ödeme emri gönderilmiştir. Bu durumda zamanaşımı, 1/1/2018 tarihinden başlayıp on yılın tamamlandığı 1/1/2028 tarihinde sona erecektir.

VII.-Zamanaşımını Durduran (İşlememesi) Haller

Zamanaşımının işlememesi halini düzenleyen 6183 sayılı Kanununun 104 üncü maddesi hükmü uyarınca ;

- **Borçlunun yabancı bir memlekette bulunması,**
- **Borçlunun hileli iflas etmesi,**
- **Borçlunun terekesinin tasfiye edilmesi,**

gibi hakkında takibat yapılmasına imkan bulunmayan hallerde tahsil zamanaşımı işlemez. Sıralanan sebepler ortadan kalktıktan sonra duran zamanaşımı kaldığı yerden işlemeye devam eder.

Zamanaşımının işlememesinin(durmasının) kesilmesinden farkı; zamanaşımının kesilmesinde, kesildiği yılı izleyen takvim yılı başından itibaren yeniden zamanaşımı süresi on yıllık sürenin başlangıcından başlamasına karşın, zamanaşımının işlememesinde (durmasında) işleme nedeni ortadan kalktıktan sonra, durma öncesi süre, yeni işlemeye başlayan süreye eklenmekte ve zamanaşımı buna göre hesaplanmaktadır.

Örnek : 2008/Kasım ayının primini aralık ayı sonuna kadar ödemesi gereken kendi nam ve hesabına çalışan vergi mükellefi (A) şahsının prim borcu, 1/1/2009 tarihi itibariye zamanaşımına uğramaya başlamıştır. Sigortalı 1/4/2009 – 30/6/2009 tarihleri arasında yurt dışında bulunması nedeniyle, 1/1/2009 tarihinde başlayan zaman aşımı durduğu yerden 1/7/2009 tarihi itibariyle yeniden önceki üç aylık süreye eklenerek işlemeye başlayacaktır.

Yine özel bir düzenleme şeklindeki 5510 sayılı Kanunun 91 inci maddesi gereğince; işyerleri yangın, su baskını, yer kayması, deprem gibi afete uğrayan, tabii afet nedeniyle tarımsal faaliyetinden dolayı zarar gören işverenler ile kendi nam ve hesabına çalışan sigortalılar, bu durumu belgelemeleri kaydıyla olayın meydana geldiği tarihten itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları ve prim ödeme aczine düşüklerinin, yapılacak inceleme sonucu anlaşılması halinde, afet tarihinden önce ödeme süresi dolmuş mevcut prim borçları ile afetin meydana geldiği tarihten itibaren tahakkuk edecek üç aylık prim borçları, olayın meydana geldiği tarihten itibaren bir yıla kadar Kurumca ertelenebilmekte ve **prim borcunun ertelendiği sürede zamanaşımı işlememekte ve ertelenen kısmına gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmamaktadır.**

III.-Değerlendirme ve Sonuç

Kurumun süresinde ödenmeyen prim veya diğer alacaklarına ilişkin borçlulara gönderilen ödeme emrine karşı borçlular tarafından zamanaşımı nedeniyle yapılan işlemin iptali nedeniyle dava açılmış olması durumunda, söz konusu borcun zamanaşımına uğrayıp uğramadığının tespitinde 5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesindeki sürelerin hesabıyla birlikte 6183 sayılı Kanunun 103 üncü ve 104 üncü maddelerinde belirtilen zamanaşımını kesen ve durduran (işlememesine) hükümlerin de detaylı araştırılması önem arz etmektedir.

Görüldüğü üzere 5510 sayılı Kanun ile Sosyal Güvenlik Kurumunun prim ve diğer alacaklarında zamanaşımı uygulaması kendine özgü bir düzenleme olmuştur. Zamanaşımının normal süresi on yıl olarak düzenlenirken, zamanaşımını kesen hallerin ortaya çıkmasıyla daha uzun süreli bir zamanaşımı işlemeye başlamış olacaktır. Bu durum borçlular açısından primin gecikme ceza ve gecikme zammı, salt prim borcunun birkaç misline çıkabilmesine neden olabilecektir. Süresinde ödenmeyen prim ve diğer alacakların tahsilatın takibine bir an önce başlanılmış olması ile, borç miktarı ödenebilir olmaktan çıkmamış ve sürekli af veya kısmi af niteliğindeki yapılandırmalara ihtiyaç duyulmamış olacaktır.

5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesi gereği prim alacaklarının tahsili için muacceliyet tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde icra yoluna başvurulması, Kurum yönünden alacakların tahsilini hızlandırırken borçlular yönünden de ödeme refleksini artıracaktır.

KAYNAKÇA

Bulut, Mehmet (2009). **İdari Para Cezaları İtiraz ve Dava Yolları**. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık

Danıştay 3. Dairesi'nin (13.05.1986) **E.652, K.1306 sayılı kararı**. Ankara: Resmi Gazete

Danıştay 9. Dairesi'nin (14.05.1982) **E.5413, K.2752 sayılı kararı**. Ankara: Resmi Gazete

Erkan, Özkan ve Tezel, Ali (2004). **Asgari işçilik uygulaması**. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık

Konca, Ateş. **Çeşitli kanunların uygulanmasında dikkate alınan zamanaşımı süreleri**. [Y.y.]: [Yayl. y.]

Ordu, Harun (2009). "Prim alacaklarının zamanaşımı sürelerinde önemli değişiklikler yapıldı" **Yaklaşım**. 197 (2009): 154-156

T.C. Yasalar (20.05.2006) **5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu.** Ankara: Resmi Gazete (26173 sayılı)

T.C. Yasalar (16.06.2006) **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu.** Ankara: Resmi Gazete (26200 sayılı)

T.C. Yasalar (28.07.1953) **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun.** Ankara: Resmi Gazete (8469 sayılı)

T.C. Yasalar (28.09.2008) **Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ.** Ankara: Resmi Gazete (27011 sayılı)

T.C. Yasalar (28.08.2008) **Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği.** Ankara: Resmi Gazete (26981 sayılı)

